

גלילי ונרח לעירן כפרשת השבוע
 ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
 יוצא לאור ע"י מוסד תרדו והכללה למנוגרים ולנוער
 הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

ג. החסא

בראשית (תש"י)

(ע' גם לענין הנחש גליון בראשית תש"ג
 לענין עץ הדעת גליון בראשית תש"ו.)

א. הטוה את האסור האלוקי שבפרק ב לספור עליו במי האשה לנחש שבפרק ג.

דברי האשה ג ב' - ג'	דברי ה' ב ט"ז - י"ז
- - -	ט"ז: ויצו ה' אלוקים
- - -	על האדם למסור :
ב: מפרי עץ הגן נאכל	מכל עץ הגן אכל תאכל
ג: ומפרי העץ אשר בתוך הגן	ט"ז: ומעץ הדעת טוב ורע
- אמר אלוקים -	לא תאכל ממנו
לא תאכלו ממנו	- - -
ולא תגעו בו	כי ביום אכלך ממנו
- - -	מות תמות.
פן תמותון.	

א. נסה להסביר מה הן הכבות לכל אחד מן השנויים הרבים (הוספות, חסורים, חלופים) שהכניסה חוה בחזרה על הצווי האלוקי.

2. מהי חמגמה הכללית של כל השנויים האלה?

א. ב. ננו יעקב בספרו על בראשית Genesis מעיד:
 "מה שהיה בדברי ה' קשר מוסרי בין חסא לענש
 הופכת האשה לקשר מכני בין סבה לתוצאה".

הסבר את דבריו אלה, היכן קצא רמז לכך בלשון
 הכתוב? ובהי תכלית האשה בשנוי זה?

(לסוג טאלוה ממין זה הטוה גם:

גליון חיל שרה תש"ב

"פנחס תש"א

"חקן תש"ט)

ב. אף כי אמר אלוקים לא תאכלו מכל עץ הגן

רש"י ד"ה אף כי אמר: שמא אמר לכם לא תאכלו...

ספורנו "ויאמר אל האשה

1) בטתי דרכים מפרטים הפרטנים האלה את ה"אף כי" מה ביניהם?

2) לפי איזה מטני המרשים הנ"ל ההסחה תרימה יותר?

3) בעקבות מי מן המפרטים הנ"ל הלכו המחרגמים:

King James Version: Yea, with God said,
 Ye shall not eat of every tree of the garden?

Buber-Rosenzweig: Ob wohl Gott sprach: Esst nicht von allen Bäumen
 des Gartens...!

א. א. אף כי אמר אלוקים...

ראב"ע: וטעם "אף כי" יורה, כי דבר דברים אחרים ואמר בסוף "קל וחמר
 שאמר לכם לא תאכלו מפרי עץ הגן כלל."

רד"ק: .. והכתוב הניח ראטי הדברים ולקח סופם, וכן הוא מנחז הכתוב
 במקומות רבים, כמו שאסרו המרגלים על יהושע (פרק ב):
 "כי נתן ה' בידינו את כל הארץ" ואין מלת "כי" תחילת הדברים.

ופירוש "אף" - "כל שכן", כמו (איוב ד' י"ט) "אף כי טוכני בתי חמר", (מלכים א' ה' כ"ו) "הן השמים וטמי השמים לא יכלכלוך אף כי הבית הזה אשר בנית".

(1x) מה הם הדברים שאמר הנחש - לפי פירושים אלה - לפני אמרו את הקל וחמר הכתוב?

(2) ההולכים המהרסים האלה ראב"ע - רד"ק כאן בעקבות אחד מטני המפרטים שהובאו בשאלה ב או בחרו להם דרך שליטית?

ד. ד. ויאמר הנחש אל האשה : לא מות תמותון.

בראשית רבה י"ט

"הוא הוא דכתיב (משלי ל' ו') : "אל תוסף על דבריו פן יוכיח בך ונכזבת". כך אמר הקבה"ו : ביום אכלך ממנו... והיא לא אמרה כן אלא : "לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו". כיון טראה (הנחש) אותה עוברת לפני העץ, נסלה ודחפה עליו, אמר לה : "הא לא מתת. כטם שלא באה עליך מימה בנגיעה כך אינך מתה באכילה".

(1) הסבר מהו מובנו הסמוי של מדרש זה, איזו דרך מדרכי הפתוי של כל מסית ומדיח, טל כל יצר הרע, מתואר כאן?

(2xx) מקובלנו : אין רט"י מביא דברי מדרש אלא אם כן מצא קשי בפסוק הדורש יטוב ואשר לסט יטובו יובא המדרש.

מהו הקשי בפסוקנו שאותו רצה רט"י ליטב ע"י המדרש?

ו. ה. כי יודע אלוהים

(1) מה מטעוטה טל מלת "כי" בפסוק זה? (להוראותיה הטונות טל מלת "כי" ע' בר' י"ח ט"ו ד"ה כי יראה, כי צחק, וע' גם גליון האזינו ט"ו)

(2xx) שים לב :

הנחש מדלג בדברי הסתמו על חוליה אחת במהלך מהעבתו - בין פסוק ד' לפסוק ה'. השלם את החוליה החסרה!

(3x) מהי התחבולה שבה נוקט המפתה, המסית, בפסוק זה ובמה היא טונה מתחבולתו בפסוק הקודם?

ז. ח. וישמעו את קול ה' אלוקים... ויתחבאו האדם ואשתו מפני ה' אלוקים.

שיר השיראם רבה ג :

עד טלא יחטא אדם נותנין לו אימה ויראה והבריות מתפתדין ממנו. כיון שהוא חוטא נותנין עליו אימה ויראה ומתפתח הוא מאחריק. תדע לך, טכן אמר רבי : עד טלא חטא אדם הראטון היה טומע קול הדבור (=דבר ה') עומד על רגליו ולא היה מתיירא, כיון שחטא - כטטמע קול הדבור, נתיירא ונתחבא שנאמר : "את קולך טמעתי ואירא".

וע' גם גליון נטא טטי"ב טאלה ב.

הסבר רו הרעיון המטומל בדברי המדרש הזה!

הט. לות המטומנות x קטות והמטומנות xx קטות ביותר, יפתור כ"א לפי דרגתו.

טאלות וגם טטובות נא לטלוט לנחמה ליבוביץ, קרית מטת ירוטלים.